MINISTERUL MEDIULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA

AGENŢIA DE MEDIU

МИНИСТЕРСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

АГЕНТСТВО
ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

MD-2005 mun. Chişinău, str. Albişoara, 38, tel. 022 820770, e-mail: am@am.gov.md

BULETIN LUNAR

PRIVIND CALITATEA MEDIULUI AMBIANT PE TERITORIUL REPUBLICII MOLDOVA ÎN LUNA MARTIE ANUL 2022

Laboratorul de Referinţă de Mediu efectuează monitoringul sistematic privind calitatea componentelor mediului - apa de suprafaţă, aer, sol, radioactivitatea mediului și gestionarea deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova. Buletinul Lunar privind informaţia referitoare la calitatea mediului ambiant este transmis conform schemei de difuzare întocmite pentru anul 2022 către autorităţile statului și instituţiile abilitate cu funcţii de luare a deciziilor, de asemenea este amplasat pentru vizualizare pe pagina web a Agenției de Mediu http://www.am.gov.md/.

Nivelul poluării aerului atmosferic sub influența condițiilor meteorologice

În luna martie, anul 2022 calitatea aerului a fost monitorizată în municipiile Chișinău și Bălți.

Municipiul Chişinău.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat pentru 8 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, monoxid de carbon, dioxid de azot, oxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 6 posturi staţionare de observaţii: *nr. 3 - str. Calea Ieşilor, 21 (sectorul Buiucani); nr. 4 - str. T. Vladimirescu, 1 (sectorul Ciocana); nr. 6 - str. Fîntînilor, 9A (sectorul Centru); nr. 7 - str. Grenoble, 134 (sectorul Botanica), nr. 8 - bd. Moscovei, 21 (sectorul Rîşcani) şi nr. 9 - str. Uzinelor, 171 (sectorul Ciocana).*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA (Concentraţia Maximă Admisibilă):

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Chişinău înregistrate în luna martie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoa-rea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	-	-	-	-	*0,5*	1	2,2
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	25	1,9	09.03	1,5	*0,085*	26	1,5
Monoxid de azot (NO)	*0,06*	17	1,9	14.03	1,2	*0,4*	-	-
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	1	1,1	16.03	-	*0,01*	-	-
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	11	2,0	23.03	1,3	*0,035*	-	-
Indicele complex (8) al poluării – 6,51								

Municipiul Bălţi.

Investigaţii asupra calităţii aerului pe parcursul lunii s-au efectuat în baza a 6 parametri *(suspensii solide, dioxid de sulf, sulfaţi solubili, dioxid de azot, fenol şi aldehidă formică)* la 2 posturi staţionare de observaţii - *nr. 1* din *str. Ştefan cel Mare,140* şi *nr.3* din *str. Cicicalo, 8.*

În rezultatul investigaţiilor de laborator s-au constatat următoarele depăşiri ale CMA:

Depăşirile CMA pentru poluanţii aerului atmosferic din mun. Bălţi înregistrate în luna martie, 2022

Poluantul monitorizat	Valorile concentraţiei exprimate în părţi CMA							
	Medii					Maxime momentane		
		Zilnice			Lunare			
	Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA md), mg/mc	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Cea mai mare valoare şi data înregistrării		Valoarea medie	*Concentraţia Maximă Admisibilă (CMA mm), mg/mc*	Nr. de zile cu depăşiri ale CMA	Valoarea maximă
Suspensii solide	*0,15*	20	2,4	29.03	1,3	*0,5*	2	1,2
Dioxid de azot (NO_2)	*0,04*	26	2,5	31.03	1,5	*0,085*	21	2,4
Fenol (C_6H_5OH)	*0,003*	1	1,2	18.03	-	*0,01*	-	-
Aldehida formică (CH_2O)	*0,003*	10	2,4	31.03	1,3	*0,035*	-	-
Indicele complex (6) al poluării – 5,00								

Pe parcursul lunii martie pe teritoriul ţării s-a semnalat vreme caldă cu deficit de precipitaţii. *Factorii meteorologici* (influența sectorului cald, deficitul de precipitații și prezența inversiunii termice de la sol, vântul slab din orele nocturne și ale dimineții) au dus la *acumularea* poluanților în aer timp de 5 zile în mun. Chișinău și 8 zile în mun. Bălți, preponderent de la sursele joase.

Cele mai înalte valori ale concentraţiei medii zilnice au înregistrat *aldehida formică* în mun. Chişinău pe data de 23 martie și *dioxidul de azot* în mun. Bălţi pe data de 31 martie.

Estimarea indicilor calităţii aerului atmosferic denotă, că în luna martie conținutul de *dioxid de azot* în aer a dus la crearea unui nivel ***înalt*** al poluării, cu cel mai ridicat nivel înregistrat în mun. Chişinău la postul de observații nr. 7, iar în mun. Bălţi - la postul nr.1.

Evaluarea lunară denotă, că comparativ cu luna februarie, în luna martie nivelul poluării aerului a suportat modificări neesențiale - s-a majorat în mun. Chişinău și s-a micșorat în mun. Bălți, menținându-se la același nivel ***înalt***.

Conform datelor multianuale, cea mai mare frecvenţă a *condiţiilor meteorologice nefavorabile* pentru dispersia poluanţilor din aerul atmosferic pe teritoriul ţării este posibilă în *a treia decadă* a lunii aprilie.

Nivelul radioactivităţii mediului

În luna martie pe teritoriul republicii s-au efectuat observaţii privind *debitul dozei ambientale a radiaţiei-gama regim manual* de 2 ori/24h, la orele 07^{00} şi 20^{00} la 7 staţii (Soroca, Făleşti, Corneşti, Bravicea, Bălţata, Leova, Comrat,). De asemenea la 5 staţii (Briceni, Bălţi, Chişinău, Cahul, Ştefan Vodă) s-au efectuat observaţii asupra parametrului dat şi în *regim continuu*, cu detectoarele MIRA.

Detector de tip MIRA

Conform datelor colectate la reţeaua de staţii meteorologice amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, valorile *echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei - gama* au variat:

• ***la Nord*** (staţiile Briceni, Soroca, Bălţi, Făleşti) în limitele: minima 10 μR/h (st. Soroca, Bălți), maxima 15 μR/h (st. Soroca, Briceni, Fălești);

• ***în Centru*** (staţiile Corneşti, Bravicea, Bălţata, Chişinău) în limitele: minima 08 μR/h (st. Bălţata), maxima 19 μR/h (st. Bravicea);

• ***la Sud*** (staţiile Ştefan Vodă, Leova, Comrat, Cahul) în limitele: minima 10 μR/h (st. Leova, Cahul), maxima 22 μR/h (st. Ştefan Vodă).

La staţia meteorologică Chişinău, valorile echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama s-au situat în limitele 10 - 15 μR/h.

În rezultatul estimării valorilor echivalentului debitului dozei ambientale a radiaţiei-gama pe întreg teritoriul ţării, se poate afirma că pe parcursul perioadei menţionate depăşiri ale ***limitei de avertizare (25 μR/h)*** nu au fost înregistrate.

Pentru determinarea radionuclizilor telurici şi tehnogeni în componentele mediului s-au analizat probe de aerosoli, depuneri atmosferice, cît şi probe de sol necultivat colectate de pe teritoriul republicii, ca rezultat, concentraţiile radionuclizilor atestîndu-se în limitele specifice teritoriului.

Calitatea apelor de suprafaţă

Pe parcursul lunii martie a anului 2022 a fost monitorizată calitatea apei în 16 probe colectate din secțiunile de control a 6 rîuri, 2 lacuri de acumulare. S-au efectuat încercări de laborator pentru determinarea indicatorilor hidrochimici (fizico-chimici, a regimului de O_2, elementele biogene din grupul azotului şi fosforului, ionii principali, etc.).

Rezultatele încercărilor de laborator s-au evaluat conform Hotărârii de Guvern Nr. 890 din 12.11.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la cerinţele de calitate a mediului pentru apele de suprafaţă (*HG 890/2013, Anexa 1*).*

Secțiunile de control, unde calitatea apei a înregistrat valori în limitele claselor de calitate III - V (poluată moderat - foarte poluată) sunt specificate în tabel:

Nr. de or.	***Locul prelevării***	***Data***	***Oxigen dizolvat***	***CCO_{Cr}***	***CBO_5***	***Duritatea***	***Minera-lizarea***	***Azot de amoniu***	***Azot de nitrit***	***Orto-fosfaţi***	***Fosfor total***	***Produse petroliere***
			mgO/l	***mgO/l***	***mg/l***	***Mmol/l***	***mg/l***	***mgN/l***	***mgN/l***	***mgP/l***	***mgP/l***	***mg/l***
1.	LA. Ghidighici or. Vatra	09.03	12,1	12,80	1,77	5,30	993	0,198	<0,006	0,017	0,106	0,135
2.	r. Bîc or. Străşeni, av.	10.03	10,5	13,82	2,57	7,05	1016	0,094	<0,006	0,275	0,409	0,118
3.	r. Bîc mun. Chişinău (or.Sîngera) în aval de evacuările de apăuzată a SA „Apă Canal”	18.03	1,9	40,45	4,85	4,10	809	8,138	0,037	0,982	1,500	0,275
4.	r. Bîc mun. Chişinău în amonte de evacuările de apăuzată a SA „Apă canal”	18.03	11,0	19,97	2,40	5,75	877	0,615	0,031	0,298	0,400	0,144
5.	r. Chirghij-Chitai, or. Tvardiţa	23.03	11,1	40,70	5,45	8,45	2026	1,097	0,713	0,061	0,895	0,096
6.	r. Bîc s. Gura Bîcului	24.03	3,5	29,18	4,65	5,10	1159	10,890	0,020	2,284	2,681	<0,013

*Notă: ***Rezultatele monitorizării calităţii apelor de suprafaţă se evaluează prin delimitarea în 5 clase de calitate:***

1) ***clasa I (foarte bună)*** *– apele de suprafaţă în care nu există alterări (sau există alterări minore) ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate. Concentraţiile poluanţilor sintetici nu influenţează funcţionarea ecosistemelor acvatice şi nu aduc prejudicii sănătăţii umane. Apele din această clasă sînt destinate pentru toate tipurile de folosinţă. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea albastră;*

2) ***clasa a II-a (bună)*** *– apele de suprafaţă care au fost afectate uşor de activitatea antropică, dar care pot totuşi asigura toate folosinţele în mod adecvat. Funcţionarea ecosistemelor acvatice nu este afectată. Metodele de tratare simplă sînt suficiente pentru pregătirea apei potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea verde;*

3) ***clasa a III-a (poluată moderat)*** *– apele de suprafaţă ale căror valori fizico-chimice şi biologice de calitate deviază moderat de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Se înregistrează semne moderate de dereglare a funcţionării ecosistemului, iar condiţiile necesare pentru familia salmonidelor nu mai pot fi asigurate. Tratarea simplă nu este suficientă pentru folosinţa apei în scopuri potabile, fiind aplicate metode de tratare normale. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea galbenă;*

4) ***clasa a IV-a (poluată)*** *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de calitate de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Condiţiile pentru familia ciprinidelor nu mai pot fi asigurate. Apele nu corespund cerinţelor pentru apa potabilă fără aplicarea metodelor de tratare avansată. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea oranj;*

5) ***clasa a V-a (foarte poluată)*** *– apele de suprafaţă care prezintă dovezi de devieri majore ale valorilor fizico-chimice şi biologice de la fondul natural al calităţii apei, din cauza activităţilor umane. Componentele biologice, îndeosebi piscicole, sînt deteriorate şi apa nu poate fi utilizată în scopuri potabile. Pentru reprezentarea grafică se foloseşte culoarea roşie.*

Calitatea solului

Pe parcursul lunii martie, anul 2022, Laboratorul pentru Calitatea Solului şi-a continuat activitatea axată pe asigurarea realizării monitoringului calităţii solului de pe teritoriul republicii, conform programului de activitate aprobat pentru anul 2021.

În cadrul laboratorului, au fost investigate probe de sol pentru determinarea indicilor agrochimici (pH-ul din extractul apos, aciditatea de schimb, azotul nitraţilor şi conductivitatea electrică). În perioada dată, specialiștii au colectat probe de sol din trei raioane ale republicii (r-nul Drochia s. Chetrosu, r-nul Sîngerei com. Copăceni, r-nul Dubăsari s. Ustia) și, în rezultat a evaluării datelor obținute, s-a constatat că:

Reacţia solurilor din raioanele menționate s-a determinat ca avînd un aspect specific cuprins între *slab alcalină* și *moderat alcalină*, cu valori de pH ce se încadrează în intervalul 7,65 - 8,80.

Valorile *azotului nitric*, obținute în urma investigației, variază de la un conținut de 4,4 mgN-NO_3/kg pînă la 19,3 mgN-NO_3/kg, în dependenţă de aplicarea îngrăşămintelor minerale şi cultura cultivată pe terenuri.

Valorile conductivității electrice au variat de la 47,0 µS/cm^{-1} pînă la 114,5 µS/cm^{-1} ce indică că solurile nu sunt saline.

Monitorizarea deșeurilor

În perioada 01.03.2022 – 31.03.2022, conform Planului de Lucru şi Programului de Activitate, în Laboratorul pentru deșeuri, privind demararea procesului de raportare a deșeurilor și gestionării acestuia prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat Managementul Deșeurilor (SIA MD), au fost validate și aprobate 132 rapoarte, 71 rapoarte fiind returnate pentru efectuarea modificărilor.